

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: Mej. M. DIJKSTRA en P. C. FABER - Medewerkers: J. Boetje, Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v d. Heide, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Prof. Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a. Adres Red. en Adm.: Stadhouderskade 139, A'dam-Z. Tel. 98665. Gem. Gir. S 602.

HET NIEUWE TEAM

Het is de laatste dag van Juli. Zoëven heb ik als algemeen secretaris van „Humanitas” mijn laatste brief aan de besturen der afdelingen en aan de leiders der correspondentschappen geschreven. Ik nam afscheid als de bezoldigde secretaris en kon mededelen, dat in mijn vervanging was voorzien op een wijze, die ik zeer toejuich en als de juiste zie. Laat ik, voor ik mijn nieuwe functie ga aanvaarden, de lezers van ons orgaan vertellen, welke oplossing door het Centraal Bestuur werd gekozen.

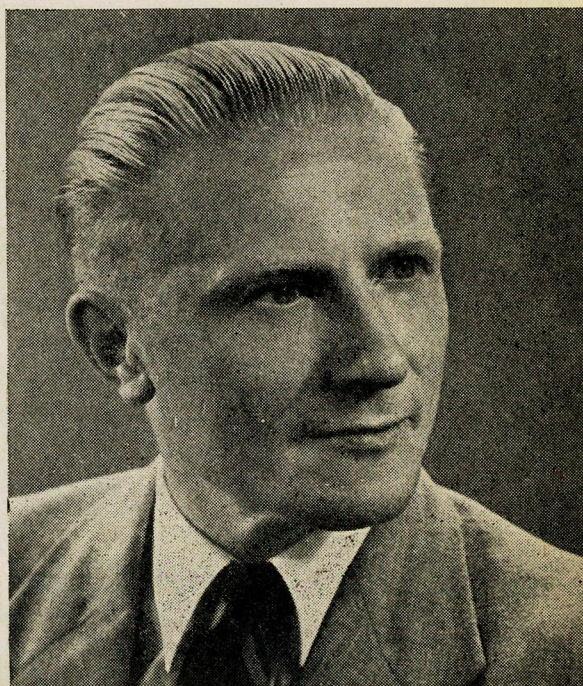
In één persoon waren bij „Humanitas” verschillende functies verenigd. De man, die nu heengaat, was algemeen secretaris, maar tevens was hij directeur van het Centraal Bureau. Daarbij heeft hij indertijd ook nog het penningmeesterschap vervuld.

De functionaris was dus belast, zowel met de leiding van het maatschappelijk werk, als met de leiding van de organisatorische arbeid. Hij moest dus eigenlijk zijn zo'n half met vijf of zes poten en ofschoon hij trouw werd bijgestaan door Boetje, die aan de andere kant belast was met de leiding van het Thuisfront „Humanitas”, moest wel worden geconstateerd, dat voor onze organisatie niet al datgene werd gedaan, wat gedaan moest worden. Alhoewel de scheidende functionaris ook is gehuldigd, hij was en is zelf te zeer overtuigd van tekortkomingen, dan dat hij, door al die hulde, gevaar zou lopen op hol te slaan.

Er waren tekortkomingen en dus was het Bestuur verplicht, nu Boetje en Faber na elkaar vertrokken, die maatregelen te nemen, die het mogelijk zullen maken, dat de arbeid, die verricht moet worden, ook verricht kan worden. Die maatregelen zijn genomen en dus... ik verwacht voor „Humanitas” het allerbeste.

In de eerste plaats werd, na het vertrek van Boetje, de band met het Thuisfront „Humanitas” verbroken. Het Thuisfront kreeg een andere functionaris, J. Terlingen, en deze functionaris heeft voor „Humanitas” geen taak te verrichten.

Bovendien werd er een scheiding gemaakt tussen

het eigenlijke maatschappelijke werk en de organisatorische arbeid.

Het Centraal Bureau staat nu onder leiding van mej. M. Dijkstra. Zij is als directrice van het Centraal Bureau verantwoordelijk voor de organisatie en de uitvoering van het maatschappelijke werk dat door onze vereniging wordt verricht. Mej. Dijkstra is, we schreven dit al eerder, een bekwaam maatschappelijk werkster en we zijn er van overtuigd dat zij op de juiste wijze leiding zal geven aan het maatschappelijk werk, vooral ook doordat zij zal zorgen, voldoende contact te hebben met onze werkers — vrijwillige en beroepskrachten — in de afdelingen.

Met de organisatorische arbeid, voor zover deze niet het maatschappelijk werk betreft, hoeft zij zich niet te bemoeien, want — en deze belangrijke beslissing brengen wij gaarne ter kennis van onze lezers — in de vergadering van 29 Juli jl. besloot het bestuur tot algemeen secretaris-penningmeester te benoemen, onze penningmeester Jo de Bruijn. Onze vereniging

beschikt dan, vanaf 1 September, over twee bekwame krachten.

Mag ik onze nieuwe functionaris, De Bruijn, aan onze lezers voorstellen? Indertijd leerde ik hem kennen; hij was toen nog heel jong, als lid van de Jeugdbond voor Onthouding, en sedert de bevrijding is ons contact zeer veelvuldig geweest. We hebben elkaar ontmoet in andere besturen, we hebben wel eens gebotst; ik heb als voorzitter van een bepaalde organisatie mijn zoveel jonger mede-bestuurslid wel eens vaderlijk tot de orde geroepen en.... ik heb hem leren waarderen.

Vergis ik me niet, dan ben ik de oorzaak, dat hij zich indertijd beschikbaar stelde als penningmeester van „Humanitas” en geheel „Humanitas” heeft hem in deze functie leren waarderen. Trouwens, hij was aan zijn eer verplicht een goed penningmeester te worden, immers, hij is ook nog accountant. Naast penningmeester gaat hij nu ook nog secretaris worden. Ik ben er van overtuigd, dat hij ook met deze functie eer zal inleggen.

Jo de Bruijn, ik wens je geluk met deze functie en ik hoop en ik ben er zeker van, dat je volkomen bevrediging zult vinden in het werken voor „Humanitas”. Je bent, dat weet je zelf, soms niet al te ge-

makkelijk, je eist veel van je zelf en... van anderen. Je zult worden een goed secretaris zoals je bent een goed penningmeester en met mej. Dijkstra zal je „Humanitas” tot bloei brengen.

Onze vereniging beschikt nu over een nieuw team. Het koppel Boetje-Faber verdwijnt, zij het dan, dat zij beiden als onbezoldigden gaarne hun medewerking blijven verlenen; het nieuwe koppel vangt de nieuwe vijf jaar aan.

Samen gaan jullie voortzetten, hetgeen Boetje en ik begonnen. Jullie werk zal zijn meer gescheiden; mej. Dijkstra de leiding der secties; De Bruijn de leiding der provinciale commissies, maar het bestuur en de man, die afscheid neemt, verwachten van jullie beiden, dat jullie zullen vormen een team, dat elkaar verstaat, begrijpt en aanvult.

Beste vrienden, jullie neemt de taak over, die wij achterlieten. We wensen jullie toe, de echte, ware teamgeest, wij hopen, dat jullie zult zorgen voor uitstekende verhoudingen, want alleen dan kunnen de nieuwe vijf jaar HET succes brengen, dat, gezien alle omstandigheden, mogelijk is.

Vooruit dan nieuw team, de tandem bestegen: geeft aan het tempo en de richting — wij volgen!

P. C. F.

Conferentie te Bentveld op 9 en 10 September 1950

De medewerkers aan de secties Kinderbescherming en Reclassering hopen hun eerste Conferentie te houden op Zaterdag en Zondag 9 en 10 September aanstaande in het huis van de Arbeidersgemeenschap der Woodbrookers te Bentveld.

Het programma luidt als volgt:

Zaterdag 9 September:

17.15 uur: Opening	Mr dr J. In 't Veld.
17.30 „ „Nieuwe denkbeelden over de behandeling van delinquenten”	Mr B. v. d. Waerden
20.00 „ „Paedagogische diagnose als basis van de opvoeding”	Dr F. Grewel

Zondag 10 September:

10.00 uur: „De praktijk der kinderbescherming”	Mr. H. G. van Veen
14.00 „ „De aansluiting van de reclassering buiten- en de opvoeding binnen de gevangenis”	
16.00 „ Sluiting.	Mej. M. Dijkstra

De opgave voor deelneming aan deze Conferentie geschiedt via de afdelingsbesturen, die tevens de nodige inlichtingen over de kosten kunnen verstrekken.

M. Dijkstra

MENS EN SAMENLEVING

Een maatschappelijk werker moet brede belangstelling hebben. Hij moet, daar het hem bekend is, dat de mens met wien en voor wien hij werkt een nogal samengesteld wezen is, trachten, op de hoogte te zijn en te blijven van zoveel mogelijk problemen, waarmede deze mens worstelt. Zo weten we, dat de gang van zaken in de onderneming, op het kantoor, enz., waar de mens werkt, waar hij zijn brood verdient, van grote invloed is op zijn persoonlijkheid. Slechte arbeidsvoorwaarden, minder goede omgang met collega's, onaangename chefs, overvolle treinen om naar en van huis te komen, dat alles en zoveel meer maakt vele mensen tot min of meer onprettige wezens. Wie dus als maatschappelijk werker, met welke uitdrukking ik niet alleen bedoel de maatschappelijk werker in engere zin, dus de meer gequalificeerde als zodanig, maar allen die in een of andere functie het algemeen belang dienen, met de mens in aanraking komt en voor en met deze mens moet en wil werken, zal ook en vooral dienen te weten onder welke verhoudingen de arbeid om den brode wordt verricht.

Zie hier deze keer mijn aanloop om enkele opmerkingen te kunnen plaatsen over de personeelsvereniging. De jongste uitspraak van het Nederlandse Episcopaat over de personeelsvereniging, heeft nogal wat deining veroorzaakt. Naast krachtige verdediging van deze uitspraak staat bestrijding; naast woorden, welke omlijnen hetgeen voor onze R.K. medeburgers is aangewezen, staan uitdrukkingen als: „ghettogeest” e.d. (Vrij Nederland van 26 April 1950).

Het kan niet op de weg van onze organisatie liggen uit te spreken, waar hier precies de waarheid ligt. Wel zij het mij vergund op te merken, dat men zich van deze zaak niet mag afdoen met het innemen van een standpunt, dat de aangelegenheid alleen maar ziet als ene, welke slechts twee kanten heeft, of, om in het jargon van deze tijden te schrijven, dat het maar gaat om zwart/wit. Zo eenvoudig liggen dergelijke zaken nu eenmaal niet.

Vooraf evenwel nog, om allerlei misverstanden te voorkomen, een enkele opmerking. De hierna volgende beschouwing is niet de officiële opvatting van de leiding van „Humanitas” (aangenomen dat deze leiding, hetgeen ik niet geloof, behoefte zou hebben tot het uiten van een bepaalde opvatting) noch hoewel ik hoofdbestuurder ben van de Algemene Bond van Ambtenaren, die van de vakbeweging. Het volgende wil niet meer en niet minder zijn dan de visie van iemand, die al veel tientallen jaren maatschappelijk werker is.

De personeelsvereniging (na te noemen p.v.), welke reeds jaren vóór 1940 bestond, heeft zich na de laatste oorlog krachtig ontwikkeld. Men zegt, dat er een tien-duizend van dergelijke verenigingen bestaan met een miljoen leden. Een dusdanig omvangrijk instituut kan men niet met enkele slagzinnen verdoezelen.

Hoe komt het, dat zovelen in deze verenigingen zijn opgenomen? Hoe komt het toch, dat, al is er kentering merkbaar, talrijke personen hier hun en haar ontspanning willen vinden?

Het valt niet te ontkennen, dat vooral vóór 1940, de personeelsvereniging nogal eens werd misbruikt tegen de vakbeweging. Verschillende werkgevers, die noodgedwongen mede moesten met de sociale ontwikkeling, zagen in de p.v. een middel om het hoofd te bieden aan, wat zij noemden, de overdreven eisen van de vakbeweging. Het hielp hen echter niet. Ondanks hun

steun aan de p.v. groeide de vakbeweging en schrompelde de invloed van de p.v. op het sociaal gebeuren ineen.

Na de oorlog ontstond een sterke opbloei, eensdeels van de vakbeweging, welke thans een onaantastbare positie heeft, anderdeels van de p.v. Vele werkgevers steunen ook geldelijk, de p.v., welke zich thans, een enkel geval uitgezonderd, niet meer op economisch terrein beweegt.

Zijn het alleen sociale en morele overwegingen, welke de werkgevers tot deze vrijgevigheid brengen? Och, laat ons daarover maar niet redetwisten. Er was tot voor kort grote vraag naar arbeidskrachten en in vele gevallen was de door de p.v. geboden ontspanning (een reactie ook op de spanning van vijf oorlogsjaren) een niet te duur middel tot binding, wanneer hogere lonen e.d. soms lokmiddelen waren om personeel weg te halen.

Het personeel zelf, vooral de jongeren, die veelal niet medegegroeid waren in de strijdersgelederen van vroeger (vóór 1940) aanvaardde en aanvaardt nog heel vlot hetgeen hen, dikwerf om niet of voor zeer lage prijs, door de p.v. geboden wordt. Voeg daarbij de vooral in deze tijden zo zielkundig te begrijpen drang van leunen van de een tegen de ander (zie o.a. het artikel van dr J. F. de Jong, in Democratie en Socialisme, Aprilnummer), nu vele levenswaarden onzeker (schijnen) te zijn en talrijke mensen nog hun houvast op geestelijk gebied moeten vinden, dan is door dit alles de groei van de p.v. wel te begrijpen, al is met vorenstaande opsomming deze bloei nog bij lange na niet uitpunttend verklaard.

Moeten wij ons nu over deze gang van zaken verheugen? Neen. Al begrijpen we de snelle groei, al begrijpen we ook, dat voor tallozen de ontspanning en ook de ontwikkeling, welk een p.v. biedt, een zekere waarde hebben, een gezonde ontwikkeling van de maatschappij kunnen we er niet in zien.

Kan het nl. goed zijn, dat de mens, ook in de vrije uren, welke hem resten, doorbrengt in de sfeer van de onderneming (bedrijf, kantoor, rijksbureau, enz.)? Want al zijn de uren gewijd aan ontspanning en ontwikkeling, in de p.v., anders dan de uren in welke gewerkt wordt, het is toch de onderneming waaraan deze vrije tijdsbesteding herinnert. Daargelaten of de onderneming deze vrije tijdsbesteding al dan niet subsidieert, het feit blijft bestaan, dat het lid van de p.v. ook in zijn vrije tijd — neen juist IN zijn vrije tijd, waarin hij dus vrij moet zijn in zijn uitingen, los van zijn brood-milieu — door alles en nog wat, mede door de hen omringende mensen, voortdurend wordt herinnerd aan zijn onderneming. En hier nu, zie ik het goed, ligt het hoofdbezwaar. Een mens heeft tweeërlei taken. De ene is, wanneer hij, de mens, het voorrecht heeft te mogen arbeiden, de plicht zich ten volle te geven aan de taak, welke hij in de onderneming vervullen moet. Deze plichtsvervulling zal — gelijk voor de hand ligt — in belangrijke mate beïnvloed worden door de arbeidsvoorwaarden en de arbeidsverhoudingen, waaronder gewerkt wordt. De leiding van de onderneming heeft op haar beurt weer de plicht, in goede samenwerking met de vertegenwoordiging van het personeel (vakbeweging en straks ook de ondernemingsraad) voor alleszins redelijke voorwaarden te zorgen. Zowel onderneming als tewerkgestelde, benevens de

Verabsolutering

Gedurende onze vakantie zat ik op een avond te lezen in het Julinumnummer van ons orgaan, dat me was toegezonden.

De volgende ochtend werd ik aangesproken door een mede-pensionist, met wie ik al kennis had gemaakt en die me nu de vraag stelde: „Is U nu die meneer Faber van „Humanitas“?”

Een ontkenning was niet mogelijk en mijn medepensionist vertelde me, dat hij lid was van „Humanitas” en secretaris van een plaatselijke Gemeenschap van het Humanistisch Verbond. In ons gesprek stelde hij mij een vraag, met welke hij nog altijd zat te worstelen en die aldus luidde: „Bent U ook van mening, dat maatschappelijk werk alleen maar mogelijk is op levensbeschouwelijke basis?”

Als algemeen antwoord heb ik gegeven „Ja”, maar ik heb er dadelijk aan toe gevoegd, dat ik me volkomen kon indenken, dat mijn vraagsteller moeite had met dit probleem en ik heb hem beloofd, er nog eens aandacht aan te zullen schenken in ons orgaan.

Nu ik ga trachten te voldoen aan mijn voornemen, vloeit als vanzelf het woord „verabsolutering” uit mijn pen. Vergis ik me niet, dan heb ik dit begrip het eerst aangetroffen in een der boeken van prof. Mennicke en ik heb menigmaal protest aangetekend, als iemand bepaalde opvattingen wilde verabsoluteren. Eerlijk gezegd, ik heb altijd bezwaar gemaakt tegen het rechtlijnig denken en als paedagoog heb ik nimmer aanhanger kunnen worden van een bepaald paedagogisch systeem. Al heb ik altijd de grote waarde en betekenis erkend van een figuur als Maria Montessori, ik men toch nimmer volslagen Montessori-aanhanger geworden.

Stap ik over naar de kinderbescherming, dan verklaar ik me als voorstander zowel van de gezins- als de gestichtsverpleging. Ik erken de betekenis van

tehuizen met beperkte vrijheid, van observatie-huizen, maar ook van centrale gestichten. Wie op dit gebied doet aan verabsolutering, handelt naar mijn mening verkeerd. Volkomen versta ik het, als men in de kringen van „Humanitas” hoort verdedigen de stelling van de „schotjesgeest”; alhoewel ik begrip heb voor de betekenis van een nieuwe aanpak in het maatschappelijk werk, welke wordt aangeduid met de omschrijving „social casework” (Mej. Dijkstra nam op zich, hierover te schrijven). ik zal blijven waarschuwen voor verabsolutering ook van dit begrip.

En toch, als me de vraag gesteld wordt: „moet het maatschappelijk werk geschieden op levensbeschouwelijke basis”, dan is mijn antwoord: „ja”. Laten we elkaar goed verstaan. Maatschappelijk werk is bijna altijd meer dan het verlenen van alleen maar materiële hulp. Het is vooral ook het verlenen van geestelijk-morele hulp. Wanneer men zich verdiept in de vraag, wat het verlenen van geestelijk-morele hulp nu eigenlijk is, dan zal men toch altijd tot de conclusie komen, dat, zal dit mogelijk zijn, er een relatie moet bestaan van het elkaar kunnen verstaan. Elkaar kunnen verstaan, dat betekent, dat men, in de diepte gezien, uitgaat van dezelfde of althans gelijksoortige opvattingen.

Hoe dit „neutraal” of „algemeen” moet geschieden, ik vermag het niet te begrijpen. Op een zeker ogenblik, bij een zeker punt, is geen mens meer „algemeen” of „neutraal” en bij geestelijk-morele hulpverlening komt men tot dat zekere ogenblik, tot dat zekere punt.

Derhalve: maatschappelijk werk geschiedt op levensbeschouwelijke basis. Echter, bij deze algemene uitspraak dient men weer de nodige voorzichtigheid te betrachten en het gevaar van verabsolutering te voorkomen. „Humanitas” heeft in de beginselverklaring vastgelegd, wat in onze kring verstaan wordt onder maatschappelijk werk op humanistische grondslag. De voorzitter van „Humanitas” is een zeer ruim-

maatschappij, zullen van dit alles profiteren.

Maar de in de onderneming werkende mens heeft nog een andere taak (of deze belangrijker is dan de reeds geschetste taak kan hier thans buiten beschouwing blijven) en wel deze. Hij moet pogen met alle gaven, welke hem zijn gegeven, een zoveel mogelijk gaaf en geestelijk volwaardig mens te worden en te blijven. Kan de onderneming hem dit door middel (mede door dit middel) van de p.v. geven? *Nee*. De mens kan eerst dan tot ontplooiing komen wanneer hij vrij is, wanneer hij zich geven kan en mag, zonder dat in zijn achterhoofd de gedachte leeft, dat zijn doen en laten ook in de vrije uren min of meer beïnvloed worden door de onderneming.

Zelfs al staat de p.v. financieel volkomen los van de onderneming, dan nog is er niet sprake van de onmisbare vrijheid. Steeds toch is de werknemer in de p.v. omgeven door de collega's van hoog tot laag, met wie hij dagelijks in de werkuren op een of andere wijze in contact komt. De gesprekken draaien in de p.v. bijna steeds, ook al wil men dat niet, om hetgeen zich in de onderneming afspeelt. Mogelijk ontslag, mogelijke uitbreiding, loonsveranderingen ten goede of ten kwade, het doen en laten van collega's, dat alles gaat de gesprekstof vormen.

En dan de omgang van de lagere met hogere? Is de omgang in de p.v., ook al doen de hogere hun best, een ongedwongen omgang van volkomen vrije mensen? *Nee*, een voldragen vrije omgang is daar niet. Steeds weer, al is hij zich daarvan niet altijd bewust, voelt de lagere, dat zijn buur in de vrije tijd,

de man, met wien hij klaverjast, tennist, luistert naar muziek, enz., over enkele uren weer de hogere is, die hem, de lagere, beoordeelt. Kan hij, de lagere, zich nu wel vrij laten gaan, zal hem dit straks geen nadelen bezorgen? Zeker, de hogere zal zeggen en dit ook pogen, in de werkuren objectief te blijven. Maar hij is toch ook maar een doodgewoon mens. Kan hij vergeten, dat de lagere zich gisteravond tijdens het drinken van het kopje koffie tussen het tennisspel door, nogal vrijmoedig uitliet over de gang van zaken op de onderneming bij welke zij beiden hun brood verdienen?

En als de lagere door de nabijheid van de hogere, denkende aan de mogelijkheid van promotie, zich in vleiende bewoordingen uitlaat — hoewel hij in zijn binnenste juist andersom voelt — zal de hogere zich daardoor niet laten beïnvloeden? *Kweekt* men op die wijze, volkomen ongewild, maar toch in feite, geen huichelaars?

Maar er is nog iets belangrijkers. De mens moet pogen zich zo breed mogelijk te ontplooiën. Hij moet aansluiting zoeken daar, waar zijn aanleg, zijn levensbeschouwing hem stuwten. Slechts langs die weg kan hij loskomen van het monotone en daardoor min of meer geestdodende wat de arbeid voor tienduizenden tegenwoordig door de toenemende mechanisatie nu eenmaal is. Zijn geest, zijn gevoelens moeten wakker worden en gespist in de hem toegemeten vrije uren. Dan moet niets hem meer herinneren aan de onderneming. Andere mensen, andere omgeving is daarvoor een vereiste. De een vindt dit in een zangvereniging, waar hij, de man met de pet, samen is met de man

denkend mens en hij zal met alle kracht ervoor waken, dat de omschrijving, welke hij gaf, wordt verengd. We weten, dat de beginselverklaring van „Humanitas” zeer, zeer ruim is en dat is, naar onze mening, de grote verdienste van deze beginselverklaring.

Uit wat ik tot dusver schreef, zal wel duidelijk zijn, dat ik zeer vreesachtig ben voor verabsolutering van begrippen. En toch, we hebben ze nodig, de „verabsoluteerders”, de mensen, die zeer bewust propaganderen het „social casework”, de gedachten van Maria Montessori of van Kees Boeken, de beginselen van... ja, vult nu maar in, wat u wilt.

Welnu, voor „Humanitas” behoor ik ook tot de categorie van de „verabsoluteerders”. Met alle begrip voor de betrekkelijkheid van een beginsel verklaring is de beginsel-verklaring van „Humanitas” voor mij HET richtsnoer voor het maatschappelijk werk en derhalve — ik pleitte, ik pleit en zal blijven pleiten voor „Humanitas”.

De uitwerking in de praktijk? Ja, alweer, geen verabsolutering.

Samenwerking met anderen, geen enkele „Humanitas”-man zal dit afwijzen, maar geen samenwerking onder alle omstandigheden, geen samenwerking, waar „Humanitas” slechts de dienaar zal zijn van andere organisaties of in andere organisaties zal worden opgelost. Zo nodig, zeer bewust zeggen: op dit gebied, onder deze omstandigheden, in deze situatie gaat „Humanitas” volkomen zijn eigen gang en wijst samenwerking, anders dan in federatief verband, af.

„Humanitas” is vijf jaar oud, is zich zijn verantwoordelijkheid volkomen bewust, weet welke taak hij te vervullen heeft ten opzichte van het maatschappelijk werk voor de buiten-kerkelijken en... mijn medeverabsoluteerders zullen het komende seizoen gebruiken, om een voortdurende en heftige ledenwinactie te voeren!

Veel succes vrienden!

P. C. F.

met de witte boord van het rijksbureau. Een ander vindt zijn uitleving in de vakbeweging, in de politieke organisatie. Velen zoeken het volkomen begrijpelijk, in het levensbeschouwelijke, in het bijeenkomen van gelijkgestemden, die elkaars taal verstaan. Al deze vrije vormen groeien uit boven de mechanische en monotone druk van de arbeid. Zij maken, al merkt men dat zelfs soms niet eens, de mens vrij.

De p.v. die, om de kool en de geit te sparen, om geen enkele levensbeschouwing voor de kop te stoten, angstvallig moet streven naar neutraliteit — wat een ellendig woord „neutraal” — kan niet doordringen tot de diepe persoonlijkheid van de mens. Ze moet daarom oppervlakkig blijven en daardoor — ik geef toe ongewild, maar het resultaat is toch maar zo en niet anders — de vervlakking in de hand werken. En dat nu kunnen we juist in deze tijden niet hebben. In toenemende mate zal van de mens worden geëist, dat hij zich bewust wordt van de grote waarden, waarom het thans in onze democratische wereld gaat. Alleen hij, die kleur bekent, die levensbeschouwelijk de problemen onder ogen durft te zien, kan als een volwaardige steunpilaar worden aanvaard.

Wij in het maatschappelijk werk — zie hier het terugkomen tot mijn uitgangspunt — klagen over de grenzeloze vervlakking, over de geringe belangstelling, welke weer de resultante is van die vervlakking. Juist daarom moeten we ook aan het probleem van de p.v. aandacht schenken.

Gezinsverzorging en samenwerking

Dat in een verslag over ons eerste Lustrum-Congres niet al het gesprokene naar woord en strekking, precies kon worden weergegeven spreekt vanzelf.

Bij een onderdeel van dit verslag in het voortreffelijke „Congresnummer” (prima propaganda-materiaal „Humanitas”-vrienden!) zou ik dan ook nog gaarne een kanttekening plaatsen.

In de noodzakelijke beknoptheid is in het verslag over de D.B.-conclusies in zake Gezinsverzorging, m.i. de indruk gewekt, dat ik samenwerking eigenlijk als een soort noodzakelijk kwaad beschouw. Daar nu niets minder waar is dan dat, zou ik het door mij gesprokene hier nog eens nader willen belichten. Dit geeft dan tevens de gelegenheid over de praktische en principiële kant van de zaak nog iets in het midden te brengen.

De kern, van wat ik betoogde, vatte ik woordelijk samen, door te zeggen: „**Samenwerking mag niet betekenen: opgaan in**”.

Daarbij stelde ik, dat het wenselijk ware geweest, niet voorop te stellen, mee te werken aan een algemene vereniging (in het verslag staat abusievelijk „vergadering”), maar punt 4 als EERSTE conclusie te geven; dus uit te gaan van de gedachte: in samenwerking met anderen, waar mogelijk, de gezinsverzorging voor de buiten-kerkelijken door „Humanitas” te doen organiseren.

Dat er dan in de praktijk allerlei nuances komen en concessies nodig zijn, spreekt vanzelf voor degene, die, zoals schrijver dezer, positieve, praktische arbeid voorop stelt. Maar het is voor „Humanitas” van grote betekenis, indien die arbeid onder haar eigen vlag en naam verricht wordt, desnoods aanvankelijk op veel kleiner schaal dan misschien onder „algemene” vlag mogelijk ware. Nadrukkelijk zou ik hier willen onderstrepen, wat ik op het Congres zei, en waarschuwen voor het hier en daar waarneembare streven, „Humanitas” OP TE LOSSEN in zgn. „algemene” groeperingen. Dit betekent niet: liever geen samenwerking met anderen. Wat bijv. nu in Delft tot stand is gekomen in samenwerking met kleine vrijzinnige groepen en onder aanbeveling van de Orthodox-Protestantse burgemeester, acht ik de meest ideaal-denkbare vorm. De minst gewenste vorm acht ik echter het opgaan in de algemeenheid, de — ook geestelijke — „neutraliteit” (wat is dat nog anno 1950?)

Zoals in het jongste verleden op het sociaal-politieke terrein een bewuste keuze werd gemaakt tussen het algemeen-neutrale en het bewust-principiële, zo zal dit in dit tijdsgewricht ook dienen te geschieden op het terrein van het maatschappelijk werk.

De Nederlandse praktijk dwingt ons bovendien ook nog daartoe. De „algemeenheid” zal ons, naar mijn vaste overtuiging, op den duur geen stap verder brengen, noch praktisch noch principieel, in de richting door onze voorzitter weer eens zo voortreffelijk uiteengezet in zijn lustrumtoespraak.

Voor wie de praktijk kent, is het een vaststaand feit, dat de godsdienstige groeperingen, ook in het maatschappelijke werk, met meer sympathie en begrip tegenover, of liever naast ons staan, dan de zgn. „algemeen-neutrale”. Deze beschouwen ons veelal als „concurrenten” en een overbodige instelling. Zij doen

VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG „HUMANITAS”, AFDELING DELFT

Wij stellen, mede in verband met de reeds verschenen artikelen over de gezinsverzorging, gaarne ruimte in ons orgaan ter beschikking van de afdeling Delft voor de opname van een door de sectie gezinsverzorging van deze afdeling verspreide circulaire. REDACTIE.

*Sectie Gezinsverzorging
Secretariaat:
Vermeerstraat 5, Delft.*

L.S.,

Zoals u bekend is, bestaan in Delft een Rooms-Katholieke, een Gereformeerde en een Hervormde vereniging voor gezinsverzorging. Voor de grote groep van buitenkerkelijken en kleine kerkgenootschappen bestaat er geen rechtstreekse gezinshulp. Om in deze leemte te voorzien, heeft „Humanitas” het initiatief genomen en gehandeld volgens de doelstelling neergelegd in haar statuten onder art. 2:

„Humanitas stelt zich ten doel de bevordering van het maatschappelijk werk onder alle bevolkingsgroepen, in het bijzonder onder buitenkerkelijken en leden van kleine kerkgenootschappen.”

Op grond van deze doelstelling heeft zij in overleg met de Remonstrants Gereformeerde- en de Doopsgezinde Gemeente besloten tot stichting van een sectie Gezinsverzorging „Humanitas”.

De betekenis en de grote waarde van een goede plaatsvervangster tijdens de ziekte van de huisvrouw behoeft zeker niet uiteengezet te worden, daar een ieder hiervan overtuigd is.

Om te voorkomen, dat een gezin ten gevolge van de ziekte van de moeder achterop raakt, kan, indien zich een ziektegeval voordoet, bij één der daartoe in de verschillende stadsdelen aangewezen adressen een aanvraag om hulp van een gezinsverzorgster worden ingediend. Een der voorwaarden hiervoor kan zijn, dat men

zich van te voren als contribuant voor onze Gezinsverzorging heeft aangemeld en de wekelijkse contributie van 10 cent per gezin heeft voldaan.

Deze contributie is dus wel zeer gering en de vaststelling daarvan is slechts mogelijk, doordat de onkosten tot het uiterste worden beperkt. Dit kan, omdat naast het bestuur een groot aantal vrijwillige medewerkers(sters) al hun vrije tijd voor dit mooie werk beschikbaar stellen.

Natuurlijk zal men, wanneer van de hulp der gezinsverzorgster gebruik wordt gemaakt, een kleine bijdrage moeten betalen. Deze bijdrage wordt naar draagkracht van het gezin vastgesteld en is altijd minder dan men anders bij de ziekte van de vrouw kwijt zou zijn.

Voorbeeld: een verzorgingsdag kost de vereniging gemiddeld ca. f 7,—, terwijl men bij een inkomen van ca. f 80,— per week met 3 kinderen een bijdrage zal moeten betalen van ongeveer f 2,50 per dag, en bij een inkomen van c. f 50,— in dezelfde omstandigheden ongeveer f 1,— per dag.

Wij hebben thans twee gezinsverzorgsters per 1 Juli aangesteld en zullen vanaf die datum met het werk beginnen.

Hoe groter het aantal contribuanten is, des te groter zal het aantal gezinsverzorgsters kunnen zijn.

In dit verband dient vooral niet uit het oog te worden verloren, dat men door het betalen van een contributie van 10 cent in wezen niet alleen z'n eigen gezin behoorlijk beschermt, maar uit een sociaal oogpunt een gemeenschapsplicht en een menslievende taak vervult tegenover de andere gezinnen en niet te vergeten de

toch immers het werk al voor de buitenkerkelijken; wat matigt zich eigenlijk dat „Humanitas” hier nog aan?

Het duidelijke antwoord op die veelgestelde vraag kunnen deze neutrale buiten- en tegenstanders lezen in ons Congresnummer. Mr. In 't Veld vindt er, als steeds, geen doekjes om!

Daarom hebben we het wenselijk geacht, en meer in overeenstemming met dit duidelijk principiële standpunt, indien de D. B.-conclusies inzake de organisatie der Gezinsverzorging (juist daarbij!) voorop hadden gesteld: de eigen taak en het eigen uitgangspunt. Tegenover de afdelingen, welke er alreeds in geslaagd zijn met veel moeite en zorgen een eigen Gezinsverzorging op te bouwen (bijv. Dordrecht, Haarlem, Groningen) ware dit ook juister geweest.

Tevens heb ik het betreurd, dat de vooropstelling van het „Algemene” in de praktijk betekent, dat het „eigen” gezicht van „Humanitas” verloren dreigt te gaan. Ook tegenover hen, die (heel nuchter!) als contribuerend lid gewonnen moeten worden en dus vragen: Wat doet „Humanitas” zelf?

In de mededeling, dat we — binnenskamers — en alsmaar „algemeen” samenwerkende, trachten de anderen te beïnvloeden zit heus weinig propagandistische kracht. Die anderen worden trouwens vooral beïnvloed door ons aantal.

Voor Amsterdam bijvoorbeeld, acht ik het belangrijk, dat, nu mede door de volgorde der D.B.-conclusies, zelfstandige arbeid vooralsnog door het bestuur is afgewezen, ook „Humanitas” zal kunnen gaan optreden als aanmeldingsbureau voor wie, als buitenkerkelijken, gezinsverzorging nodig hebben.

Hierdoor is althans het „eigen gezicht” bewaard. Ook voor de praktische uitvoering en concretisering van punt 6 der STELLINGEN van het rapport „Verhouding”, in het bijzonder de punten b. en c., is het van veel belang, dat „Humanitas” niet voorop stelt, schuil te gaan achter het „algemene”. Met name de buitenkerkelijke leden van de daarin genoemde organisaties (P.v.d.A. en N.V.V.) zullen het gevoel moeten hebben, bij hun mensen terecht te komen. Dit zal juist in die kringen de bij ons ie Lustrum geschetste moeilijke taak, waarbij „de bewustwording van een levensbeschouwing moet worden aangekweekt” kunnen stimuleren.

Niet vanuit een oppervlakkige „zieltjeswinnery” af een „schotjesgeest”. Integendeel, om ons te helpen brengen uit de impasse van een bloedeloze en steriele neutraliteit naar een bewust-geestelijke keuze. Ons te brengen ook tot openheid tegenover, en samenwerkingen met allen die eveneens op een principiële basis het maatschappelijke werk verrichten.

J. BOETJE

Ouden van Dagen, die anders de voor hen zo nodige hulp zouden moeten missen.

Wij twifelen er inmiddels niet aan, of u zult na lezing van het bovenstaande tot de overtuiging komen, dat u uw aanmelding niet langer mag uitstellen.

U hoort ook bij onze Gezinsverzorging.

Wij hopen, dat een dezer dagen het aanmeldingsformulier ingevuld bij een onzer bestuursleden terugontvangen zal mogen worden.

U dankend voor uw welwillendheid en u bij voorbaat een welkom toeroepend in de kring van onze Gezinsverzorging, tekenen wij,

Het Bestuur,

H. L. VAN SCHEEPEN,

Kon. Emmalaan 101, Voorzitter.

Mevr. H. E. FRAASE STORM-v. d. WERKEN,
Vermeerstraat 5, Secretaresse.

B. BROUWER,

Kon. Emmalaan 37, Penningmeester

Mevr. M. L. SCHAAREMANN-v. d. PLASSE,
Noordeinde 23.

Mevr. L. FAHRNER -v. ROSSUM,

Annastraat 3.

Mevr. N. WITVELD, Vlammingstraat 15.

Mr E. VOGELANG, Mijnbouwstraat 3.

G. v. d. MOST, Oostsingel 176.

Mevr. S. v. RIEL-REINSMA,

Sabangstraat 25, tel. 2618, Leidster.

„Hoewel ikzelf niet behoort tot de kring van „Humanitas” beveel ik deze actie gaarne aan, omdat ik de gezinsverzorging van groot belang acht en er begrip voor heb, dat de verschillende bevolkingsgroepen gezinsverzorging in eigen geestelijke sfeer wensen.”

De Burgemeester van Delft,

Mr G. E. VAN WALSUM.

Lijst van aanbeveling: J. M. H. Baars; C. A. Barel; Mevr. P. v. d. Belt-Rens, arts; A. J. Doornbos; W. Fels; Mevr. Da. S. Gooszen; C. M. Hage; Dr J. Hamaker; A. Lousberg; A. Lansberg; Ds F. E. v. Leeuwen; Mej. dra. M. A. Lindenburg; Mevr. A. Mourits-Korporaal; P. Mourits; Ir G. Plantema; Mevr. G. Stap-Scholte; Ir S. H. Stoffel; M. G. Warffemius; Mevr. G. Wijnmaalen-Oosterhof.

Het zit in de lucht

Misschien, geachte lezeres en lezer, interesseert het u niet, maar deze pennevrucht wordt geschreven in mijn vacantieoord.

Een heel eigenaardige vacantie is het dit jaar. Als de veertien dagen, welke mijn vrouw en ik in dit prachtige oord (Hellendoorn) doorbrengen, zijn afgelopen, ben ik nog één dag algemeen secretaris van „Humanitas” en dan zal mijn kantoor niet meer MIJN kantoor en mijn schrijftafel, welke nimmer netjes was, dat weten mijn bezoekers, niet meer MIJN schrijftafel zijn.

Begrijpelijk zou het zijn, dat ik, nu ik afscheid neem van een functie, die ik met heel veel genoegen vijf jaar heb vervuld en nog geen verantwoordelijkheid draag voor de nieuwe functie, die ik straks ga aanvaarden, volstond met in deze vacantie niets te doen.

Echter het kan niet, het kriebelt in mijn vingers, ik MOET schrijven en ik moet me nog eens wenden tot de vrienden van „Humanitas”.

Voor ik met vacantie ging, woonde ik heel wat examens bij. De werkers in onze inrichtingen, die daar de cursus voor diploma A of diploma B „Kinderbescherming” hadden gevolgd, wilden in Juni en Juli het bewijs leveren, dat ze met ijver hadden gestudeerd en dus moesten ze zich aan een examen onderwerpen.

Examens woonde ik bij in Rotterdam, Apeldoorn, Den Haag, Amersfoort en ik hoorde de opgeleiden getuigen van de betekenis van het particuliere initiatief op het gebied van de kinderbescherming en ze spraken over de levensbeschouwelijke achtergrond van het maatschappelijke werk. Zij, de kandidaten, gaven weer, wat ze gehoord en gelezen hadden, maar er waren er ook, vooral onder degenen, die meer ervaring hadden, die als hun overtuiging uitspraken, dat naast de kinderbescherming op confessionele grondslag (uitgaande van de verschillende godsdienstige gezinten) en naast de kinderbescherming op algemene grondslag, er moest zijn kinderbescherming op humanistische grondslag.

Andermaal bleek het me, dat bij de kandidaten en bij de examinatoren, die veelal niet voortkomen uit de kringen der buiten-kerkelijken, het besef levendig is, dat kinderbescherming op humanistische grondslag een noodzakelijkheid is.

Al wil ik niet beweren, dat de naam „Humanitas” al van zodanige algemene bekendheid is, dat dit woord op de examens schering en inslag is, toch, „Humanitas” is geen onbekende klink meer.

De verdieping, die de cursussen voor diploma A en B kinderbescherming willen bevorderen, heeft tot gevolg dat de werkers in onze inrichtingen en ook diegenen, die een theoretische opleiding volgen, begrip krijgen voor de problemen, die er op dit gebied liggen en men ook buiten onze kring komt tot de conclusie, die wij allang getrokken hadden: „Humanitas” is een noodzakelijkheid!!

We zijn met vacantie. Ondanks de weerberichten, het weer is patent en we genieten geweldig. Het is hier prachtig in de achterhoek van Overijssel en... toch ook van belang... onze verzorging is prima.

Zo in het late avonduur voeren we nogal eens ernstige gesprekken met de mede-gasten en het woord „maatschappelijk werk” is al een paar maal gevallen. We hebben ons al eens in de problemen van het maatschappelijk werk verdiept en... neen, ik heb geen propaganda voor „Humanitas” gemaakt. Toch, onze vacantie is nog niet om en ik geloof, dat het er toch toe leidt, dat ik op het geschikte ogenblik nog eens iets ga vertellen van onze vereniging „Humanitas”.

Het zit in de lucht! en dus... neen, ik heb vacantie.

Het zit in de lucht! Vrienden van „Humanitas”, het is nu eind Juli. Augustus is ook nog een vacantiemaand en dan zo half September gaan we weer beginnen.

„Humanitas” is de nieuwe vijf jaar ingegaan; het is niet meer neer nodig de allereerste begrippen aan te brengen.

De akker is bewerkt, het zaad is gestrooid, het is nu de tijd, om de vrucht binnen te halen. Aan de slag, nu en straks.

Het zit in de lucht! De rede van onze algemene voorzitter op de Bijzondere Bijeenkomst prikkelde de belangstelling. Haal er uit, wat er in zit en maak „Humanitas” tot de krachtige organisatie voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag.

P. C. Faber

AMSTERDAMSE BLEEKNEUSJES NAAR ZEELAND

Vorig jaar konden we in ons orgaan (Aug.—Sept.-nr.) melding maken over de uitzending van 14 Amsterdamse kinderen naar Zeeland. Dit, dank zij een goede samenwerking met onze Zeeuwse afdelingen, onder leiding van ons hoofdbestuurslid Mej. E. H. Kloeve Korn.

We noemden het toen een proefballonnetje. Welnu, voorwat betreft de Zeeuwse uitzending, is het oplaten ervan een succes geworden. Getuige het feit, dat in de vakantieperiode, die nu alweer haast voorbij is, 55 Amsterdamse bleekneusjes de gasten waren van onze Zeeuwse „Humanitas” vrienden.

Ook nu weer zorgde Mej. Kloeve Korn met een aantal ijverige medewerk(st)ers in de verschillende plaatsen, voor de pleegadressen. Zo gingen er kinderen veertien dagen, sommigen zelfs een maand, naar: Middelburg, Vlissingen, Goes, Terneuzen, Breskens en Sluis.

De verzorging der kinderen werd door de pleegouders gedragen. Van de eigen ouders werd gevraagd, zo mogelijk het reisgeld te betalen. (f 6 voor onder, f 12 voor boven 10-jarigen). Ging dit niet, dan kon een gedeeltelijke bijdrage worden betaald, of anders betaalde afd. Amsterdam de reis.

De kinderen kwamen veelal uit door Sociale Zaken gesteunde gezinnen, ofwel er waren speciale moeilijkheden, waardoor wij met deze gezinnen in aanraking waren gekomen.

In bepaalde gevallen bestond voor de uitzending samenwerking met hoofden van scholen, of onderwijzend personeel.

Als gezegd, voor Zeeland dus een stijgende lijn in deze kinderuitzending. Een poging, door ons gedaan, ook in enkele andere buiten-afdelingen kinderen geplaatst te krijgen, had zeer weinig resultaat. Alleen afd. Hengelo plaatste één kind.

We zijn er echter van overtuigd, dat, als deze zaak landelijk wordt gestimuleerd en, zo mogelijk en nodig, georganiseerd, het Zeeuws-Amsterdams voorbeeld op grote schaal navolging kan gaan vinden en dat vele bleekneusjes uit de grote steden via „Humanitas”, uitgezonden kunnen worden.

We zijn onze Zeeuwse vrienden dankbaar, dat we dit bescheiden, maar groeiende stukje eigen „Humanitas”-werk konden verzorgen. Ook hier is het zelfdoen immers van grote betekenis. We begrepen heel goed, waarom Mej. Kloeve Korn ons schreef: „Mischien kun je op de autobus een papier aanbrengen met erop: Naar Zeeland met „Humanitas”.”

We beloven, dat volgend jaar de tekening wat fraaier en duidelijker zal zijn, dan deze keer mogelijk was. En niet alleen voor een Zeeuws transport. Maar dank zij de op voorstel van afd. Utrecht op het congres ingestelde commissie, naar vele andere streken in het land!

Zeeuwse „Humanitas”-vrienden en vooral pleegouders: Namens kinderen en ouders, hartelijk, heel hartelijk dank voor al Uw goede zorgen.

J. Boetje

SOCIALE KRONIEK I

Meyer de Vries

In de bespreking met afdelingsbesturen en andere leden is gebleken, dat men gaarne regelmatig op de hoogte blijft van de veranderingen, welke er op het terrein van het sociale en maatschappelijk gebeuren plaatsvinden. Ik stel mij voor, zo goed als mogelijk is, aan dit verlangen te voldoen. Een eerste

„proeve” van dit pogen volgt thans. Vooraf echter enkele opmerkingen:

- In de regel zal slechts melding worden gemaakt van **ingevoerde** regelingen, wijzigingen, enz., door de Overheid. Wel zal nu en dan, wanneer daarvoor bijzondere aanleiding bestaat, op een komende verandering de aandacht worden gevestigd.
- Wie, omdat onze mededelingen beknopt zullen zijn, meer bijzonderheden wil weten, schrijve gerust aan het Centraal Bureau. Op meer uitgebreide voorlichting kan dan gerekend worden, eventueel mondeling.
- Indien men individuele inlichtingen wenst op sociaal, economisch en arbeidswetgevend gebied, ook dan kan men, als men naar mij schrijft, op voorlichting naar beste weten rekenen. Ik denk hier aan toepassing van de sociale verzekering, de wet op de materiële oorlogsschade, huisvestingsmoeilijkheden, huurkwesties, enz., enz. en aan alle problemen die de arbeidswetgeving betreffen.

WIJZIGINGEN IN SOCIALE VOORZIENINGEN

Loongrens sociale verzekering. Op 2 Mei j.l. is de loongrens voor de sociale verzekering, welke reeds verhoogd was tot f 3.750,—, opnieuw herzien en gebracht op f 4.500,—. Dit geldt voor de Ziektewet, de Invaliditeitswet en het Ziekenfondsbesluit. Het zgn. maximum dagloon, waarover de percentages berekend worden, is gebracht van f 10,— op f 12,—.

Voor hen, die reeds op 31 December 1949 verplicht verzekerd (Ziektewet) waren, werd de verhoging van de loongrens (f 4.500,—) geacht 1 Jan. '50 te zijn ingegaan.

Voor de vrijwillige ziekteverzekering is de loongrens — mogelijkheid tot het opnemen in het Ziekenfonds — nog niet verhoogd.

Langer ziektegeld voor tbc-patiënten. Het is thans mogelijk gemaakt, dat tbc-patiënten — alleen gehuwden en/of kostwinners — voortaan gedurende drie achtereenvolgende jaren ziektegeld ontvangen. Tot nu toe gold de voor alle zieken van kracht zijnde regeling, nl. 52 weken.

Meer kinderbijslag in de mijnen. In verband met de algemene verhoging van 5 % voor de kinderbijslag, is een overeenkomstige regeling voor de arbeiders in en boven de mijnen getroffen.

Verhoging premie ziekenfondsen. De premies voor de vrijwillige verzekering moesten, met het oog op de tekorten, met 17 cent per week worden verhoogd.

U I T D E A F D E L I N G E N

DELFT. Plotseling werd het bestuur opgeschrikt door het bericht van het overlijden van onze mede-bestuurder, de heer G. v. d. Most.

Trouw als hij was aan zijn idealen, nam hij steeds deel aan ons werk.

Als voorzitter fungeerde hij in de Stichting Thuisfront en klaagde wel eens, dat de zaak niet liep zoals hij zich dat had voorgesteld, maar daarentegen genoot hij bijvoorbeeld, dat de sectie Gezinsverzorging per 1 Juli haar werkzaamheden kon beginnen.

„Humanitas”, Humanistisch Verbond, Vak- en Politieke Beweging verliezen in hem een ijverig lid.

Zijn heengaan laat een leegte achter voor zijn echtgenote en zijn vele vrienden.

Vele jongere en oudere vrienden brachten hem naar zijn laatste rustplaats. Een drietal sprekers, waaronder onze voorzitter, betuigde aan de open groeve zijn dank voor hetgeen de heer G. v. d. Most heeft verricht.

Moge hij rusten in vrede.